

บทที่ 4

การให้สัตยาบัน การอนุวัติการอนุสัญญา และการปรับปรุงกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับ การคุ้มครองพยานและผู้เสียหาย

4.1 สถานภาพของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาทั้ง 3 ฉบับ อันได้แก่ พิธีสารเพื่อป้องกัน ปรามปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ และพิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและการค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมายในประเทศไทย

อนุสัญญาฯ และพิธีสารฯ ได้เปิดให้มีการลงนามระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม พ.ศ. 2543 ณ เมือง ปาเลร์โม ประเทศอิตาลี และหลังจากนั้นถึงวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2545 เปิดให้ลงนามที่สำนักงานใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ(นิวยอร์ก)¹ โดยอนุสัญญามีผลใช้บังคับแล้ว ตั้งแต่วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป เนื่องด้วยผลของบทบัญญัติข้อ 38 ของอนุสัญญาฯ ที่กำหนดไว้ดังนี้

1. อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่เก้าสิบภายหลังจากวันที่มีการมอบสัตยาบันสาร แสดงการยอมรับ หรือสารแสดงความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร ฉบับที่สี่สิบ เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรคนี้ สารใดที่มอบโดยองค์การบูรณาการด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะไม่นับเป็นเพิ่มจากสารที่ได้มอบไว้แล้ว โดยรัฐสมาชิกขององค์การเช่นว่า

2. สำหรับรัฐแต่ละรัฐหรือองค์การบูรณาการด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคแต่ละองค์การที่ให้สัตยาบัน ยอมรับ เห็นชอบหรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้หลังการมอบสารเช่นว่า ฉบับที่สี่สิบ อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบหลังจากวันที่มอบสารที่เกี่ยวข้องของรัฐหรือองค์กรเช่นว่า

¹ ตามที่ปรากฏใน <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/countrylist-migrants:mugglingprotocol.html> [2009, January 5]

ส่วนพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก และพิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2547 เนื่องด้วยผลของบทบัญญัติข้อ 17 และข้อ 22 ของพิธีสาร ทั้ง 2 ฉบับที่กำหนดไว้ดังนี้

1. พิธีสารนี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่เก้าสิบภายหลังจากวันที่มีการมอบสัตยาบันสาร แสดงการยอมรับ หรือสารแสดงความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร ฉบับที่สี่สิบ เว้นแต่ว่าพิธีสารนี้ จะไม่มีผลใช้บังคับใช้ก่อนการมีผลบังคับใช้ของอนุสัญญา เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรคนี้ สารใด ที่มอบโดยองค์การบูรณาการด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะไม่นับเป็นเพิ่มจากสารที่ได้มอบไว้แล้ว โดยรัฐสมาชิกขององค์การเช่นว่า

2. สำหรับรัฐแต่ละรัฐหรือองค์การบูรณาการด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคแต่ละองค์การที่ ให้สัตยาบัน ยอมรับ เห็นชอบหรือภาคยานุวัติพิธีสารนี้หลังการมอบสารเช่นว่า ฉบับที่สี่สิบ พิธีสาร นี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบหลังจากวันที่มอบสารที่เกี่ยวข้องของรัฐหรือองค์กร เช่นว่า หรือใน วันที่พิธีสารนี้มีผลบังคับใช้ตามวรรค 1 ของข้อนี้ แล้วแต่กรณีใดเกิดขึ้นภายหลัง

ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญา เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2543 และลงนามในพิธี สารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก และพิธีสารเพื่อ ต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2544 แล้ว และอาจให้สัตยาบันสาร(การให้สัตยาบัน หมายถึง การกระทำในทางระหว่างประเทศ อย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวที่แสดงว่ารัฐได้ให้ความยินยอมของตนเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา²) ดังกล่าวในอนาคตอันใกล้ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างพิธีสารและอนุสัญญาตามที่กำหนดไว้ ในข้อที่ 37 ซึ่งกำหนดให้รัฐที่จะเข้าเป็นภาคีในพิธีสารนั้น จะต้องให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาก่อน ซึ่ง หมายความว่าพิธีสารฉบับนี้จะยังไม่มีผลใช้บังคับกับประเทศไทย จนกว่าประเทศไทยจะได้ให้

² จุมพต สายสุนทร .กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 2 ,พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ วิทยุชน, 2546), น. 239.

สัตยาบันกับอนุสัญญาฯ หลักเสียก่อน และให้สัตยาบันกับพิธีสารเช่นกัน พิธีสารจึงจะมีผลใช้บังคับกับประเทศไทย

4.2 กระบวนการทางกฎหมายของประเทศไทยต่อการเข้าเป็นภาคีในสนธิสัญญา

4.2.1 การเข้าเป็นภาคีในสนธิสัญญาตามกฎหมายเกณฑ์ในมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 นั้นได้มีการบัญญัติถึงกฎหมายเกณฑ์การเข้าทำสนธิสัญญาไว้ในมาตรา 190 ซึ่งได้กล่าวว่า

“พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า และการลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว

ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ให้คณะรัฐมนตรีเสนอรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาตามวรรคสองแล้ว ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และในกรณีที่การปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลาง

และขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็ว
เหมาะสม และเป็นธรรม

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อ
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางหรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือ
การลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตาม
หนังสือสัญญาดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ได้รับผลกระทบ
จากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้น และประชาชนทั่วไป

ในกรณีที่มีปัญหาตามวรรคสอง ให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัย โดยให้นำ
บทบัญญัติตามมาตรา 154(1) มาใช้บังคับกับการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม"

การจัดทำสนธิสัญญาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในมาตรา 190 นี้มีข้อที่ความ
พิจารณาก็คือ

ความหมายของคำว่า "หนังสือสัญญา"

เมื่อศึกษาถึงรัฐธรรมนูญไทย ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช
2475 จนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พบว่ามีการใช้คำว่า "หนังสือสัญญา (compact)" และไม่
เคยใช้คำว่า "สนธิสัญญา (treaty)" ที่เป็นเช่นนี้เพราะคำว่า "หนังสือสัญญา" จะหมายรวมถึง
ความตกลงระหว่างประเทศทุกรูปแบบ เช่น สนธิสัญญา (treaty) อนุสัญญา (convention) ความ
ตกลง (agreement) พิธีสาร (protocol) เป็นต้น ในกรณีนี้ ความตกลงที่ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด
ในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะเรียกว่า compact ซึ่งหมายถึงหนังสือสัญญา ตามที่ได้
บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ³ ซึ่งเหตุที่รัฐธรรมนูญทุกฉบับใช้คำว่า "หนังสือสัญญา" ก็เพื่อจำกัดเพียง
สนธิสัญญาที่สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น จะไม่รวมถึงความตกลงระหว่างประเทศที่มีได้ทำ
ขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย

³ วิษณุ เครืองาม, การใช้กฎหมายระหว่างประเทศในระบบกฎหมายภายในของไทย, รายงาน
ผลการวิจัย ทูตวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 168.

จึงสรุปได้ว่าคำว่า หนังสือสัญญา แม้จะมีได้บัญญัติความหมายไว้ในรัฐธรรมนูญแต่ก็อาจกล่าวได้ว่า หนังสือสัญญาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 190 มีความหมายครอบคลุมไปถึงความตกลงทุกประเภทที่ประเทศไทยทำขึ้นกับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และหนังสือดังกล่าวต้องมีลักษณะเป็นสัญญาที่ทำขึ้นเป็นหนังสือ และเป็นสัญญาที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ⁴

หลักเกณฑ์ของหนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

ตามมาตรา 190 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 การจัดทำสนธิสัญญาใดที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภานั้น มีลักษณะดังนี้คือ

- (1) หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย
- (2) หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ
- (3) หนังสือสัญญาที่จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา
- (4) หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง
- (5) หนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ⁵

ซึ่งตามหนังสือสัญญาในข้อ 4 และข้อ 5 นี้ในปัจจุบันได้มีความพยายามที่จะจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญ

⁴ ขวัญนที ศรีสุขวัฒนา, "พิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ค.ศ.1977 และปัญหาการเข้าเป็นภาคีของประเทศไทย", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), หน้า 106.

⁵ ข้อมูลสรุป การพัฒนากฎหมายของกระทรวงต่างประเทศ[online] Available from: <http://www.mfa.go.th/web/2731.php> [2009, March 8]

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า หนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้มีลักษณะที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2540 อยู่มากพอสมควร ซึ่งตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 มาตรา 224 วรรคสองได้บัญญัติว่า หนังสือสัญญาใดที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ก็คือ หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา

มีข้อที่น่าสังเกตว่า ตามมาตรา 190 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มิได้กล่าวถึง หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจรัฐไว้เหมือนในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ซึ่งในชั้นยกร่าง ผู้ร่างคงเข้าใจว่าอาณาเขตของรัฐนั้นหมายความรวมถึงเขตอำนาจแห่งรัฐด้วย ดังนั้นหนังสือสัญญาใดที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญา หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ ก็ถือว่าเป็นหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจแห่งรัฐด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ยังได้กำหนดขั้นตอนก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน ซึ่งเป็นบทบัญญัติใหม่ที่เพิ่มเติมขึ้นจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดทำหนังสือสัญญาใด ๆ ได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด

การจัดทำสนธิสัญญาตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้นับได้ว่ามีรายละเอียดและขั้นตอนที่เพิ่มเติมเข้ามามากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า การเข้าเป็นภาคีในสนธิสัญญาฉบับใด ๆ ในปัจจุบันนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ควรจะต้องมีการพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบเสียก่อนที่จะตัดสินใจเข้าเป็นภาคีต่อไป

เมื่อพิจารณาถึง แล้วจะเห็นว่าหนังสือสัญญาทั้งสี่ฉบับดังกล่าวมิได้มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งมิได้เป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง และมีได้มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศไทยยังมีได้มีกฎหมายภายในใด ๆ ที่จะสามารถรองรับต่อการปฏิบัติตามพันธกรณีตาม

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาทั้ง 3 ฉบับ อันได้แก่ พิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ และพิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและการค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมายนั้น จึงทำให้การเข้าเป็นภาคีในตราสารดังกล่าวอาจมีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ขึ้นมาอนุวัติการตามอนุสัญญาฯ และพิธีสารทั้ง 3 ฉบับ ซึ่งหากมีการตรากฎหมายออกมาในรูปของพระราชบัญญัติ ก็จะทำให้การเข้าเป็นภาคีนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาเสียก่อน

4.2.2 การให้ความยินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา

การให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ อันได้แก่ พิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศนั้นต้องมีการออกกฎหมายอนุวัติการให้เป็นกฎหมายภายในเสียก่อน โดยหลักการนี้เป็นไปตามทฤษฎีทวินิยม (Dualism) ที่ถือว่าสนธิสัญญาเป็นคนละส่วน แยกออกจากกฎหมายภายใน โดยการทำสนธิสัญญา แม้จะมีการให้สัตยาบันแล้ว แต่ก็ผลเพียงในทางระหว่างประเทศ กฎเกณฑ์ในสนธิสัญญานั้นยังไม่มีผลต่อพลเมือง จนกว่าจะได้มีการประกาศของรัฐบาลให้ใช้เป็นกฎหมายภายในที่จะมีผลใช้แก่ประชาชนพลเมืองภายในประเทศได้⁶ เนื่องจากหลักทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศได้ระบุไว้ในมาตรา 26 และ 29 อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 ดังนี้

มาตรา 26 สนธิสัญญาทุกฉบับมีผลใช้บังคับย่อมผูกพันภาคีแห่งสนธิสัญญานั้น และภาคีจักต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้วยความสุจริต⁷

มาตรา 29 เว้นไว้แต่มีเจตนารมณ์เป็นอื่นโดยสนธิสัญญา หรือข้อกำหนดอื่น สนธิสัญญาจักมีผลผูกพันภายในอาณาเขตทั้งหมดของแต่ละภาคี⁸

⁶ วิษณุ เครืองาม, การใช้กฎหมายระหว่างประเทศในระบบกฎหมายภายในของไทย, รายงานผลการวิจัย ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กันยายน 2521), น. 119.

⁷ Article 26 of the Vienna Convention on the Law of Treaties 1969 "Every treaty in force is binding upon the parties to it and must be performed by them in good faith"

ส่วนการเข้าเป็นภาคีในพิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและการค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมายนั้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้ลงนามในพิธีสารมาก่อน ดังนั้น การเข้าเป็นภาคีจึงกระทำได้ด้วยวิธีการภาคยานุวัติ (accession, adhesion) ซึ่งมีผลตามกฎหมายระหว่างประเทศเช่นเดียวกับการให้สัตยาบัน (ratification) แต่มีความแตกต่างกันในส่วนของขั้นตอน กล่าวคือ การภาคยานุวัติจะใช้ในกรณีของรัฐซึ่งให้ความยินยอมของตนเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญานั้น มิได้เข้าร่วมในการเจรจาจัดทำสนธิสัญญาและมิได้ลงนามในสนธิสัญญาก่อน แต่ได้ให้ความยินยอมเพื่อผูกพันสนธิสัญญาเมื่อสนธิสัญญานั้นเปิดโอกาสให้รัฐซึ่งมิได้เข้าร่วมในการเจรจาจัดทำสนธิสัญญาหรือมิได้ลงนามในสนธิสัญญาจนพ้นกำหนดเวลาที่จะเข้าร่วมได้ตามปกติแล้ว สามารถให้ความยินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา ซึ่งกระทำได้ด้วยการแสดงเจตจำนง โดยการประกาศฝ่ายเดียว (unilateral declaration) ตามบทบัญญัติของสนธิสัญญาที่กำหนดไว้ ซึ่งการภาคยานุวัตินี้ปกติจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้ผ่านความเห็นชอบตามกฎหมายภายในของรัฐนั้นแล้ว อย่างเช่น ในกฎหมายไทยก็ต้องผ่านกระบวนการเห็นชอบตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเสียก่อน

ดังนั้นแล้วหากประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาฉบับดังกล่าวแล้ว ก็มีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายอนุวัติการขึ้น ซึ่งอาจจะตราออกมาเป็นพระราชบัญญัติบังคับการให้เป็นไปตามพิธีสาร และอาจมีการออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของฝ่ายบริหารเพิ่มเติมขึ้นมา เพื่อให้กฎหมายภายในมีความสอดคล้องกับพันธกรณีในพิธีสาร และประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีของพิธีสารดังกล่าวได้

อย่างไรก็ตาม การที่จะตกลงเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญา และพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาทั้ง 3 ฉบับเหล่านี้ควรพิจารณา โดยเฉพาะผลกระทบทางด้านกฎหมาย และพันธกรณีทางกฎหมายต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเข้าเป็นภาคีของประเทศไทยต่อไป

⁸ Article 29 of the Vienna Convention on the Law of Treaties 1969 "Unless a different intention appears from the treaty or is otherwise established, a treaty is binding upon each party in respect of its entire territory"

4.3 ผลกระทบของประเทศไทยจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาทั้ง 3 ฉบับ อันได้แก่ พิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ และพิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและการค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย

4.3.1 ผลกระทบทางด้านกฎหมาย

สนธิสัญญาที่ได้ทำถูกต้องและครบถ้วนตามกระบวนการของกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ย่อมเป็นป่อเกิดประการหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศตามธรรมเนียมแห่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของคู่สัญญาที่เป็นภาคีฝ่ายในสนธิสัญญานั้นๆ การที่จะนำเอาสนธิสัญญาซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศมาใช้บังคับ (implement) ภายในประเทศไทยนั้น ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีวิธีการใช้บังคับดังนี้

1. การใช้บังคับโดยไม่มีประกาศเป็นทางการ กรณีนี้ได้แก่ หนังสือสัญญาฉบับ ความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับพลเมือง หรือการทำสนธิสัญญาแบบย่อ เป็นต้น

2. การใช้บังคับโดยมีประกาศพระบรมราชโองการให้ทราบทั่วกัน หรือประกาศให้ใช้บังคับสัญญานั้น ตัวอย่างเช่น ประกาศเรื่องอินเดียเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปฏิบัติการตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศร่วมกับกรุงสยาม พ.ศ.2480, ประกาศใช้สนธิสัญญาและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ.2511 และประกาศใช้อนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ประสบภัยสงคราม ลงวันที่ 25 ก.ค. พ.ศ. 2498

3. การบังคับโดยมีการตราพระราชบัญญัติดำเนินการให้เป็นไปตามความที่ตกลงในหนังสือสัญญา ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติในประเทศไทย พ.ศ. 2498 เป็นต้น

ซึ่งในการใช้บังคับโดยมีการตราพระราชบัญญัติเพื่ออนุวัติการสนธิสัญญาเท่านั้นที่จะถือว่ามีลักษณะเป็นกฎหมายอย่างแท้จริง ที่จะทำให้อกฎหมายระหว่างประเทศนั้นเป็นกฎหมายภายในอันใช้บังคับแก่เอกชนได้ ดังที่ศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม ได้อธิบายว่า

“ศาลยุติธรรมของเราไม่ได้เคยถือว่า หนังสือสัญญาระหว่างประเทศเป็นกฎหมาย ถ้าจะใช้บังคับเป็นอย่างกฎหมายได้ ก็ต้องมีการออกกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหนังสือสัญญานั้นเสียก่อน ฉะนั้น จึงอนุมานได้ว่า เราถือว่าหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเป็นเรื่องผูกพันระหว่างรัฐต่อรัฐ เท่านั้น ถ้าจะใช้บังคับแก่พลเมืองก็ต้องออกกฎหมายภายในมาสนับสนุน”

ด้วยเหตุนี้เอง ถ้าถือตามคำอธิบายที่ศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม ได้กล่าวไว้ ย่อมทำให้ได้หลักว่า

ก. ศาลยุติธรรมของไทยจะไม่ใช้สนธิสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศบังคับแก่คดีใดๆว่าเป็นกฎหมายภายใน เว้นแต่จะได้มีการใช้หนังสือสัญญาเหล่านั้นอย่างกฎหมายภายในแล้ว เช่น มีการตราพระราชบัญญัติครอบคลุมถึง หรืออนุวัติการให้เป็นไปตามหนังสือนั้น

ข. อย่างไรก็ตาม บรรดาหนังสือสัญญาทั้งหลายย่อมผูกพันรัฐบาลไทยในฐานะคู่สัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะมิ่ววิธีการใช้หนังสือสัญญาเหล่านั้นโดยวิธีใดก็ตาม

ค. ถ้าสนธิสัญญามีข้อความขัดแย้งกับกฎหมายภายในของไทย ไม่ว่าจะเป็กฎหมายภายในที่ออกมาก่อนหรือสนธิสัญญานั้น ศาลไทยย่อมใช้กฎหมายภายในบังคับเสมอ เว้นแต่สนธิสัญญานั้นจะมีสภาพเป็นกฎหมายภายในของไทยแล้ว ในกรณีเช่นนี้ต้องถือหลักว่ากฎหมายฉบับหลังย่อมยกเลิกกฎหมายฉบับก่อนในส่วนที่ขัดแย้งกัน

ง. การออกกฎหมายภายในให้ขัดหรือแย้งสนธิสัญญา ย่อมทำให้รัฐบาลไทยต้องรับผิดชอบต่อประเทศคู่สัญญาเสมอ ข้อนี้เองที่ทำให้ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งอธิบายว่า

“การที่ต้องตรากฎหมายอนุวัติการตามสนธิสัญญานั้น ก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยึดถือทฤษฎีที่ว่า สนธิสัญญาไม่มีผลเป็นกฎหมายภายใน (Dualistic Doctrine) จะมีผลผูกพันก็แต่รัฐหรือฝ่ายบริหารเท่านั้น หากมีผลบังคับโดยตรงแก่ประชาชนไม่ จนกว่าจะได้ตราเป็นกฎหมายบังคับการให้เป็นไปตามสนธิสัญญานั้น ๆ ซึ่งตรงกันข้ามกับทฤษฎี Monistic Doctrine”

ดังนั้น เมื่อมีการเข้าเป็นภาคีในสนธิสัญญาใด ๆ การเตรียมการทางด้านนิติบัญญัติจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นก่อนการลงนามหรือให้สัตยาบัน ควรมีการทบทวนว่ามีกฎหมายส่วนใดบ้างที่จะมีผลต่อการปฏิบัติตามสนธิสัญญา ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม หรือต้องบัญญัติกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ขึ้นมาใหม่ เพื่อรองรับกับการปฏิบัติตามพันธกรณีของสนธิสัญญาดังกล่าว

4.3.2 ผลกระทบเกี่ยวกับพันธกรณีต่างๆ ทางกฎหมาย

นอกเหนือจากจากผลกระทบทางด้านกฎหมายแล้ว หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาทั้ง 3 ฉบับ ประเทศไทยจะต้องมีภาระในการปฏิบัติตามพันธกรณีทางกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองพยานและผู้เสียหายทั้งตามอนุสัญญาฯ และพิธีสารดังนี้

4.3.2.1 พันธกรณีเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย

(ก) ต้องกำหนดนิยามของ "พยาน" ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ให้ครอบคลุมถึงอาชญากรที่ร่วมกระทำผิดที่หันมาให้ความร่วมมือในการให้การกับเจ้าพนักงานของรัฐด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับขอบเขตการให้การคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาฯ

(ข) ต้องกำหนดฐานความผิดที่ให้การคุ้มครองแก่พยานและผู้เสียหายให้ครอบคลุมฐานความผิดตามอนุสัญญาฯ และพิธีสารทั้ง 3 ฉบับ อันได้แก่ การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร การฟอกเงิน การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขัดขวางความยุติธรรม อาชญากรรมร้ายแรง การค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และการต่อต้านการผลิตและการค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย เพราะแม้ว่าจะมีการกำหนดฐานความผิดที่ให้การคุ้มครองแก่พยานในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 แล้วก็ตาม แต่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ทุกประการ ส่วนการคุ้มครองแก่ผู้เสียหายก็ไม่ได้ระบุฐานความผิดที่ให้การคุ้มครองไว้ เนื่องจากใช้บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้

(ค) ประเทศไทยต้องจัดสถานที่ในศาลในการให้ความคุ้มครองแก่พยานให้มีความปลอดภัยกว่านี้ อีกทั้งต้องนำวิธีการให้การแบบ Video Conference มาใช้ในการให้การของพยานและผู้เสียหายที่มีอายุมากกว่า 18 ปีด้วย เพราะแม้ว่าประเทศไทยจะมีการนำวิธีการให้การแบบ Video Conference มาใช้ก็ตาม แต่ก็จำกัดอยู่เฉพาะในคดีบางประเภทและบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี เท่านั้น

(ง) ประเทศไทยต้องนำมาตรการพิเศษในการให้การคุ้มครองพยานนำมาปฏิบัติในความเป็นจริง เพราะแม้ว่าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 จะได้มี

การบัญญัติถึงมาตรการไว้แล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่มีคดีที่พยานได้รับการคุ้มครองโดย มาตรการพิเศษเลย

4.3.2.2 พันธกรณีเกี่ยวกับกลไกทางกฎหมาย

ประเทศไทยจะต้องมีหน่วยงานหรืออาจเป็นสำนักงานคุ้มครองพยานก็ได้ในการ พิจารณาถึงข้อตกลงหรือแนวปฏิบัติที่ให้การคุ้มครองแก่พยานที่เดินทางมาให้การในประเทศไทย ในความปลอดภัยของพยาน รวมถึงการเจ้าหน้าที่อยู่ใหม่ให้แก่พยาน

4.3.2.3 พันธกรณีทางด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

ประเทศไทยควรร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค ซึ่งอาจจะเป็นภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น เพื่อให้มีความร่วมมือกันในการให้การคุ้มครองแก่พยานและผู้เสียหาย โดยเฉพาะ เนื่องจากเพื่อสะดวกในการให้การคุ้มครองแก่พยานและผู้เสียหายโดยเร็วที่สุดในกรณี ที่อาจถูกคุกคามหรือข่มขู่จากอาชญากรข้ามชาติซึ่งมีอิทธิพล โดยอาจนำเอาการร่วมมือกันในการ คุ้มครองแก่พยานในภูมิภาคอื่น เช่น ภูมิภาคยุโรปตะวันออกเฉียงใต้ มี Sarajevo Declaration⁹ เป็นตัวอย่างความร่วมมือในการคุ้มครองพยานซึ่งเป็นปฏิญญาที่เกี่ยวกับข้อตกลงในการต่อสู้กับ องค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร มาเป็นตัวอย่างในการจัดทำความตกลง ร่วมกันแล้วนำข้อตกลงมาปรับเปลี่ยน ปรับใช้ตามความเหมาะสมในภูมิภาคของเรา ดังตัวอย่างที่ ผู้เขียนขอเสนอดังต่อไปนี้

ตัวอย่างความร่วมมือกันในการคุ้มครองพยานในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้

1. กำหนดให้มีการประชุมกันระหว่างรัฐภาคีปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้หน่วยงาน บุคคลากรต่างๆที่ บังคับใช้กฎหมายอันเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นตำรวจ ผู้ พิพากษา อัยการ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน ศุลกากร ตำรวจชายแดน เจ้าหน้าที่รัฐที่ เกี่ยวกับการดำเนินคดี ฯลฯ มาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อ

⁹ United Nations office on drugs and Crime , "The Sarajevo Declaration" [online] Available from: <http://www.stabilitypact.org/org-crime/030619-sarajevo.asp> [2009, March 8]

หาวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด ซึ่งทำให้การคุ้มครองพยาน และข้อมูลส่วนบุคคลของพยานของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำเร็จลุล่วงและอยู่ในมาตรฐานเดียวกันในภูมิภาค อีกทั้งเป็นการประเมินถึงผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาด้วย

2. ควรกำหนดให้มีมาตรฐานของโครงการที่ให้การคุ้มครองพยานที่เท่าเทียมกันในแต่ละประเทศ เพื่อเป็นการให้ความมั่นใจในความปลอดภัยแก่พยานซึ่งจะไปให้การอันเกี่ยวกับการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรม
3. ส่งเสริมกฎหมายอันเป็นเครื่องมือซึ่งประกันถึงสิทธิส่วนบุคคลพร้อมกับการพัฒนากฎหมายและวิธีการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลและการไม่เปิดเผยข้อมูลของพยาน เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลของพยานนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาคดี
4. ส่งเสริมให้รัฐภาคีซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานตระหนักว่าเครื่องมือที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะทำให้การคุ้มครองพยานนั้นลุล่วงไปได้ก็คือ การสืบสวนคดีที่ประสบผลสำเร็จ และการดำเนินคดีให้ถึงที่สุดต่ออาชญากรในฐานะความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมตามอนุสัญญาฯ
5. ต้องให้ความเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพ ความปลอดภัย และอิสระภาพของพยานผู้ซึ่งเต็มใจมาให้การอันเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อการนำตัวผู้กระทำผิดกฎหมายอันเกี่ยวกับฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมมาสู่กระบวนการยุติธรรม
6. การจำแนกพยานซึ่งเป็นพยานหรือผู้เสียหายที่มีลักษณะเฉพาะที่อาจได้รับความเสี่ยงในระดับสูงออกจากพยานที่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรการทั่วไป ทั้งนี้เพื่อใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครอง รวมถึงการให้การคุ้มครองแก่บุคคลซึ่งใกล้ชิดกับพยานซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการถูกคุกคามหรือข่มขู่จากองค์กรอาชญากรรม
7. การร่วมมือกันระหว่างรัฐในการให้ความช่วยเหลือพยานที่ต้องย้ายถิ่นฐานไปยังอีกประเทศหนึ่งเพื่อความปลอดภัยของพยาน
8. ประสานความร่วมมือกันระหว่างรัฐภาคีในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยาน หากพยานต้องเดินทางมาเบิกความในอีกรัฐหนึ่ง
9. ต้องจัดให้แต่ละประเทศมีค่าตอบแทนแก่พยานที่มาให้การเป็นพยาน และต้องจัดให้ผู้เสียหายให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการถูกกระทำจากองค์กรอาชญากรรมตามฐานความผิดที่ครอบคลุมตามอนุสัญญาฯ
10. ต้องจัดให้ความเห็น และความรู้สึกห่วงกังวลของผู้เสียหายได้รับการเสนอและพิจารณาในขั้นตอนที่เหมาะสมในคดีที่มีลักษณะข้ามชาติ โดยที่ ต้องไม่กระทบต่อสิทธิของฝ่ายจำเลย

11. ต้องให้อิสระ และช่วงเวลาแก่ผู้เสียหายในการตัดสินใจที่จะมาให้ความร่วมมือเป็นพยาน
12. ผลักดันให้มีหลักปฏิบัติในการช่วยเหลือและคุ้มครองแก่พยานและผู้เสียหายที่ดีที่สุดทั้งก่อน ระหว่างและหลังกระบวนการพิจารณาของศาลและรวมถึงการคุ้มครองหลังจากกลับไปประเทศอันเป็นที่อยู่หรือประเทศที่สาม
13. ในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ร่วมกันนั้นต้องจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาให้เข้ามาช่วยเหลือ และเยียวยาเหยื่อทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วยไม่ว่าจะเป็นแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น
14. ต้องถือว่าผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์นั้นตกเป็นเหยื่อมิใช่ผู้กระทำผิด กล่าวคือ หากมีการจับกุมผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ได้ในดินแดนของประเทศตนต้องปฏิบัติต่อผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ในฐานะผู้เสียหาย มิใช่ในฐานะผู้กระทำผิดฐานผู้ลักลอบเข้าเมือง
15. ต้องมีการส่งเสริมให้รัฐภาคีแต่ละรัฐทำให้ความเป็นอยู่ของประชากรนั้นดีขึ้น ทั้งนี้เพราะปัจจัยทางการเงินนั้นมีผลอย่างยิ่งต่อการโยกย้ายถิ่นฐานของประชากรซึ่งทำให้ส่งผลเสียตามมา กล่าวคือ ทำให้ผู้ถูกลักลอบขนย้ายถิ่นฐานตกเป็นเหยื่อจากการค้ำมนุษย์ขององค์กรอาชญากรรม
16. ต้องมีการหารือร่วมกันเพื่อการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการโยกย้ายถิ่นฐาน เนื่องจากปัจจุบันรูปแบบขององค์กรได้พัฒนาไปมาก โดยการนำเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเข้ามาปลอมแปลงเอกสาร อีกทั้งรูปแบบขององค์กรมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งทำให้ยากแก่การจับกุม
17. ต้องจัดให้มีการอบรมของบุคคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายทั้งภายในรัฐของตน และในระหว่างรัฐภาคี ทั้งนี้ก็เพื่อความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งเพื่อเรียนรู้ต่อการปฏิบัติในการคุ้มครองพยาน และผู้เสียหายอย่างถูกต้อง

จากที่กล่าวมาในบทนี้ จะเห็นว่าประเทศไทยได้นำกฎเกณฑ์ในการให้การคุ้มครองแก่พยานและผู้เสียหายตามอนุสัญญาฯ มาใช้ จำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ถึงข้อพิจารณาทางกฎหมายในหลายๆ ด้าน โดยเริ่มตั้งแต่การพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายของกฎเกณฑ์ดังกล่าวที่บัญญัติอยู่ในอนุสัญญาฯ นอกจากนี้ยังจะต้องพิจารณาในส่วนของ การให้สัตยาบันในอนุสัญญา โดยเริ่มตั้งแต่การพิจารณาถึงกฎหมายภายในของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการให้การคุ้มครองแก่พยานและผู้เสียหาย กระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายของประเทศไทยต่อการให้สัตยาบันตามสนธิสัญญาตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และที่ได้

กำหนดไว้ตามอนุสัญญาฯ รวมทั้งการพิจารณาถึงผลกระทบของประเทศไทยจากการเป็นภาคี ซึ่งประเทศไทยย่อมได้รับผลกระทบทั้งทางด้านกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการเพื่อแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายเดิมและการตรากฎหมายหรือกฎเกณฑ์ใดๆ ขึ้นมาใหม่เพื่อรองรับต่อพันธกรณีในอนุสัญญาฯ รวมถึงผลกระทบที่เกี่ยวกับพันธกรณีต่างๆ ทางกฎหมายที่ประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการไม่ว่าจะเป็นในส่วนมาตรการและกลไกทางกฎหมาย การกำหนดความรับผิดชอบทางกฎหมาย รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ สิ่งเหล่านี้ทำให้ประเทศไทยมีภาระที่จะต้องดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเพื่อรองรับต่อการปฏิบัติตามพันธกรณีให้สำเร็จลุล่วงตามที่ประเทศไทยจะดำเนินการให้สัตยาบันต่อไป